

מלאכת שוחט

המלאכה במשכן

כשהקימו את המשכן שחטו תחשים ועיזים כדי לעשות מהעור שלהם יריעות למשכן.

הגדרת המלאכה

נטילת חיות מבעל חיים (שבת עה). בכמה צורות: הריגה: בעל חיים בכל דרך שהיא בין אם יצא דם ובין אם לא יצא דם. חבלה: הוצאת דם כשלעצמה נחשבת נטילת חיים, ולכן כל הוצאת דם, אפילו מועטת נחשבת כנטילת נשמה, ואפילו אם הדם לא יצא מחוץ לעור אלא נצרר תחת העור (שטי"ז ס"ח).

המלאכה מהתורה ומדרבנן

האיסור מהתורה הוא רק כאשר יש עניין בעצם ההריגה או החבלה, כגון ששוחט בהמה כדי להשתמש בבשרה או בעור שלה, וכן כאשר חובל כיון שצריך את הדם.

אבל חכמים אסרו כל הריגה או חבלה אפילו כשזה לא בא לתקן, אלא נעשה דרך קלקול והשחתה.

האופנים המותרים

בעל חיים שאינו נוצר מפריה ורביה: כתב השו"ע שמותר להרוג כינה, כיון שכל הריבוי שלה הוא מן העיפוש אין עליה שם של בריה.

במקום צער גדול: כדלהלן. קטילת בעלי חיים שנשיכתן כואבת מאד ובאים לנשכו: מותרת אם אי אפשר לצודן (שו"ע סי' שטי"ז ס"י, ומשני"ב סקמ"ו).

קטילת בעלי חיים המסוכנים: מותרת אפילו בורחים מפניו (שו"ע סי' שטי"ז סעיף י ומשני"ב סקמ"ה).

הוצאת קוף: מותר גם אם בהכרח יצא דם, כיון שזו מלאכה שאינה צריכה לגופה שהרי אינו צריך את הדם ולא גזרו בה חכמים במקום צער (סי' שכ"ח במשני"ב ס"ק פ"ח).

דוגמאות לאיסור

קטילת מקק או יתוש ושאר מעופפים למניהם שאינם מזיקים שנכנסו לבית: אסור להורגם אפילו במקום צער, וכן אין לרסס עליהם כל חומר אשר גורם למותם. והאיסור הוא מדרבנן כיון שאין צריך אותם ולא משתמש בבשרם.

שטיפת פירות וירקות שיש בהם שרצים: אסור לשטוף או להשרות במים פירות וירקות שיש בהם שרצים כגון חסה וכרוב מגידול שאינו נקי, כיון שעל ידי השטיפה יהרוג את אותם שרצים (פשוט וכן שמעתי מהגר"ע פריד).

שפשוף החניכיים: אסור לשפשף את השיניים והחניכיים באופן שמצוי שיוצא מהם דם. אבל אם לא בטוח שיצא דם מותר (משני"ב סי' שכ"ח ס"ק קמ"ז).

מלאכת שוחט

דוגמאות להיתר

שימוש בקוטל חרקים כשלא ודאי יהרגו: מותר להשתמש בתכשיר קוטל חרקים, כדי להרחיק את החרקים ולא בשביל להרוג. ולכן יש להקפיד להשאיר דלת או חלון פתוחים כדי שהחלקים יוכלו להימלט דרכם, וכן יקפיד שלא לרסס על החרקים בעצמם (אורחות שבת פי"ד אות כח).

הוצאת תולעי מעיים: מותר להוציאם אע"פ שימותו (הסכמת הפוסקים).

שפשוף וחיכוך בפצעים: אסור לגרד את הפצעים שבגוף כיון שעלול להוציא דם שבבשר, אך מותר לנקוב את הפצע המצער כדי להוציא ממנו את המוגלה, ויזהר שלא ללחוץ בצידי הפצע כדי שלא יצא דם שבלוע בבשר (שו"ע סי' שכ"ח סכ"ח, ומשני"ב סקפ"ט).